

KB: = Klara Bolander Laksov
LU: = Lars Uhlin
NB: = Niklas Brinkfelt
EÅ: = Eva Åkesson

KB: Välkommen till Högskolepedagogisk spaning. Podden där vi diskuterar högskolepedagogiska frågor med hjälp av våra gästers spaningar på vad som händer i högre utbildning. Detta första program fokuserar på samverkan, öppenhet och delande inom högskolepedagogik.

Jag som leder det här första programmet heter Klara Bolander Laksov och är professor i högskolepedagogik vid Stockholms universitet. Och till min hjälp har jag tre gäster som inför programmet har förberett sig genom varsin spaning. De är Niklas Brinkfelt, chef för Nästa Generations Lärande-centrum vid Högskolan Dalarna och även ordförande i ITHU. Lars Uhlin, pedagogisk utvecklare på Didacticum vid Linköpings universitet. Och Eva Åkesson, professor i kemisk fysik vid Lunds universitet och tidigare rektor vid Uppsala universitet. Ni är alla mycket välkomna. Nu ska vi först få höra på Lars Uhlins spaning. Så varsågod Lars och sätta igång.

LU: Ja. Vad spännande. Min utgångspunkt (störning) för min spaning är vad som har hänt under det här sista året. Spaningen handlar om att lärande och utveckling verkar ske när vi tvingas ta oss an verkliga utmaningar och när vi gör det tillsammans. Det har varit ett jättespännande år, där mycket av det som jag tycker jag har jobbat med och försökt och främja under 10, 15 år plötsligt blir högaktuellt för alla. Det som har hänt är att man har tvingats leva i omställning och inte bara prata om det. Så det har öppnats upp för lärande och utveckling av sådant som jag kan se har pågått under många år, men som man på något sätt (störning) har hållit i från sig och därmed inte riktigt förstått innebörder och betydelse av. Så det har skett lärande på många plan och många pedagogiska grunder och utmaningar tycker jag har synliggjorts och aktualiserats. Bland dem är till exempel betydelserna sociala dimensioner i lärande. Det här att meningsfullt lärande i grunden är erfarenhetsbaserad. Vi måste erfara någonting. Att lärandet är kontextualiserat och autentiskt, att man måste ha ett ägandeskap i sitt lärande, att lärande inte heller är så välordnat och hierarkiskt, och att det finns då i en mer allt digital och komplex värld ... Och också det här inte minst tror jag att den digitala utvecklingen och omställningen ... Man har upptäckt att den möjliggör och underlättar och kan stödja pedagogisk utveckling, även om det självklart finns många utmaningar. Många pedagogiska ramverk som fångar mycket av det här har ju också aktualiserats och fått en renässans.

Jag har en lång bakgrund i problembaserat lärande som jag tycker nämns betydligt mycket mer. Vi har community of inquiry som formades i slutet av 90-talet, som har blivit högaktuell som ett ramverk att tänka kring hur vi designar utbildning. Inte professionellt lärande ... Lärande för hållbar utveckling som jag håller på och tampas med under många år. Hur får vi in det och jobbar med det? Challenge Based Learning, utmaningsbaserat lärande, som ju tar problembaserat lärande in från nya förutsättningar. Och kanske inte minst också konnektivism som utmanar mycket av dem mer traditionella

sätten som vi kanske tänker lärande med konstruktivism och så vidare. Så jag tycker att mycket har synliggjorts i det här. Och hur kan vi ta med oss det här in i vår fortsatta praktik när det gäller studenterna? Hur kan vi samverka mycket mer med studenter? Hur kan vi göra studenter till delägare i sin egen utbildning? Att man tillsammans skapar mening och utvecklar kunskap, bjuda in till en learning community. Så hur får vi studenter att ha ett ägandeskap i sin process där man har möjlighet att göra egna val? Och det här med att hur erkänner vi att lärande faktiskt är ganska oförutsägbar och komplex process? Man måste brottas med och gärna göra tillsammans. Hur öppnar vi upp de här lärprocesserna? Hur släpper vi lös studenterna att lära sig och inte tillrättalägga för mycket? Det här med de egna frågorna och utveckling av frågandet blir centralt. Vi kanske också bör ut- omvärdera en del av sådant som vi har styrt utbildning. Constructive alignment, hur tolkar vi det och hur använder vi det? Högskolepedagogisk kompetensutveckling utifrån det här året ... Lärarna måste erfara själva för att sådant som ska prägla den egna undervisningen.

Så mina frågor handlar egentligen om hur tar vi med oss lärdomar från det här året? Inte bara vad utan också hur vi har lärt. Och hur utnyttjar vi de här pedagogiska grunderna och ramverken? Och hur kan vi fortsätta främja det här kollaborativa och kollegiala som man nu har upptäckt på många plan? Där stannar jag, tack.

- KB: Tack så jättemycket, Lars. Det var väldigt många saker som du var inne på här. Och jag tänker direkt att jag bollar frågan vidare här till Niklas kanske. Vad tänker du om detta som Lars var inne på?
- NB: Jag tycker det är intressant. Du har tagit en startpunkt i pandemin, som jag ser också som någon form av förändringsmotor i mångt och mycket i det som sker just nu. Där funderar jag en hel del kring vad talar för att vi inte bara går tillbaka (störning) när pandemin är över, för att någonstans finns det ju ett läge då där vi kommer kunna återvända till våra campus. Vi kommer kunna återvända till våra gamla rutiner som är invanda sedan många, många, många, fler år än det här senaste ... Ja, nu är vi uppe på tolv månader, men säg att vi kanske landar på 18, 19, 20 månader avbrott från det normala. Varför blir det ett nytt normalt och inte tillbaka till det vanliga, tror du?
- KB: Ja, det kan man ju verkligen fråga sig. Innan jag låter dig svara, Lars, så får Eva också säga vad hon tänker om det här.
- EÅ: Ja, jag håller helt och hållet med att pandemin tvingade oss alla att tänka om och ställa om väldigt snabbt. Men samtidigt var det ju inte alla ... ? Man hör en del studenter att man tar samma sak och bara lägger om och ... Skräckexemplen är ju när man spelar in föreläsningen och sedan bara trycker på sändknappen utan att ha någon typ av interaktion med studenterna så att hur verkligen blir det att vi transformerar (störning) [TID: 6:36] till ett nytt jättebra [TID: 6:38] Jag förstår att det gick väldigt väldigt snabbt i våras. Jag är full av beundran både till lärare och studenter. Men hur håller vi i och fortsätter transformationen i det här, vare sig vi måste vara kvar på nätet eller vi går tillbaka föreläsningssrummet så att vi inte halkar in i samma spår? Men hur tänker vi nytt?
- KB: Ja, så både Eva och Niklas ni är inne på jamen hur ska göra det hållbart i ett längre perspektiv. Och om man tänker då på frågan om samverkan, öppenhet och delande, Lars. Vad svarar du på det?

LU: Jamen, det som kommer finnas kvar och som aktualiseras allt mer är ju den samhällsutveckling, och det vi ser en högre grad digitalisering som vi måste förhålla oss till, hållbar utvecklingsfrågor. Vi lever i ett alltmer komplext samhälle. Det är ju de sakerna som jag kan känna fortfarande måste vara en drivkraft och många av de här ramverken som jag nämnde handlar ju om att du måste stödja utbildning i att anpassa för det snabbt föränderliga samhälle vi har ... så att det känns inte som att ... Vadå gå tillbaka till vad? Vi har försökt och hit - göra den här transformationen under egentligen under väldigt många år, och den fortgår så att det kraven på den förändringen finns fortfarande kvar, och vi måste ... Det här måste på något sätt ske via samverkan. Det finns ju med i hela det paketet med Challenge Based Learning, lärande för hållbar utveckling. Att det enda sättet framåt det är att vi måste samverka. Och vi måste ta oss an tillsammans de verkliga problem som finns och de utmaningar som är. Hur bjuder vi in studenterna på den resan och hur gör vi själva i den på den resan så att ...

KB: Men hur ska vi kunna göra det då?

LU: [TID: 08:28] Ja, min bas [TID: 08:30] det här med ... Min erfarenhet från alla år med ett problembaserat lärande handlar mycket om att vi kan inte lära om saker. Vi måste lära genom saker. Vi måste erfara vad det innebär att jobba med de här pedagogiska grunderna. Och det ställer ju väldigt krav på hur vi jobbar med högskolepedagogisk utveckling som jag många gånger ändå tar ett individperspektiv, där läraren ska lära sig någonting om högskolepedagogisk teori och så vidare. Men hur mycket bjuder vi in till ett verkligt undersökande av den egna praktiken i det? Vilka former skapar vi för det? Det jag kan säga är att det finns många olika sätt att jobba mot lärare ute nära praktiken i det.

KB: Mmm. Niklas, vad tror du om det i relation till vad du hade för idé för att det ska bli framåt i stället för att gå tillbaka?

NB: Jag tror just det där att se det som någonting som behöver bibehållas efter pandemin, så man inte ser pandemin, och de förstärkningar som jag har sett på många lärosäten, eller stöd vad gäller framför allt viljan till kompetensutveckling att ... Jag tror vi behöver jobba på alla lärosäten med att bibehålla stödet som funnits kring de här frågorna. Men också att se till att det sätt vi arbetar fortsätter främja mer delning för där tror jag ligger väldigt nära det du säger, Lasse. Att vill vi se mer konnektivitet, mer utgångspunkt i studenters medverkan i lärandet, så tror jag också att det måste vi själva leva som vi lär så att säga.

LU: Ja, ja.

NB: Vi som undervisar behöver också vara del av en lärkollektiv kring hur vi undervisar. Vi ser ju flera bra sådana saker som har hänt under pandemin med Facebookgrupp med tusentals medlemmar som delar konkreta enkla exempel. Men kanske nästa steg är att börja dela större exempel, hela kurser, hela individens hela utveckling i det. Annars tror jag det är lätt att det blir under pandemin och efter pandemin perspektiv. Så jag hoppas att vi inte ser neddragningar efter pandemin där vi nu har sett förstärkningar under pandemin eller pedagogiskt stöd framför allt.

KB: Vad tror du om det Eva med din erfarenhet av att leda ett helt universitet och alla de här frågorna kring ... Är det PR och ... Det finns ju många begränsande faktorer för delande också i dag.

EÅ: Ja, och det har ju varit många frågor och frågetecken kring det här, men jag måste ändå säga under den här tiden har det verkligen varit samling runt pumpen och att ... Ja, man löser problemen tillsammans. Det har jag sett väldigt väldigt många goda exempel på lärare som har stöttat varandra. Att man visste inte, vågade inte hur man ... Ja, tillsammans har stått bredvid och visat så här gör vi och vi går fram ... Det här tycker jag också ... Hur tar vi verkligen vara på den här goda samarbetsviljan och klimatet? Och jag trodde var flera rektorer med mig, som satte till extra pedagogiska utvecklingsmedel under den här perioden, och så vidare, så då också en tankeställare att när gör det mest verkan. Att nu har vi den här akuta perioden, men när det här klingar av och vi trillar in i en annan värld, vardag, att ... Hur håller vi uppe hjälpsamheten och tålmodigheten med varandra? Det måste jag säga. Att hålla kvar vid detta och också hålla kvar vid att en utvecklings- Det kanske är efter den här perioden som vi verkligen har kraft och ork att fortsätta utvecklingsarbetet. Så det kanske är där rektorerna ska lägga in stöten och inte i tidigare skede som jag gjorde. Så det är väl kanske ett medskick till min efterträdare och alla före detta kollegor att hålla i och hålla ut. Att satsningarna ska kanske komma året efter när vi går in i något annat arbetstempo i det här, för det har vart otroligt stressigt och jobbigt för många.

LU: Nämen man kan ju fundera på liksom det här ... Min utgångspunkt i min spaning är ju den här erfarenheten man har nu av att hur man har lärt. Det ena är ju att det kan fortsätta stärka och synliggöra det, men också kanske en tillit till att nu har väldigt många erfart det. Hur mycket av det kommer man också att ta med sig in i sin egen undervisningspraktik som blir ganska implicit. Där tror jag vi kan vara med och stödja den processen att relatera till det egna lärandet som skedde. Och hur jobbar du med det i din utbildning med dina studenter? Så jag tror vi kan utnyttja den här erfarenheten vi har gjort om hur vi har lärt på många olika sätt.

KB: Tack så jättemycket, Lasse. Det har redan fått in oss på väldigt spännande tankar. Och håll i håll ut kanske får en ny betydelse i ett hållbarhetsperspektiv.

KB: Eva, nu kommer turen till dig att dela med dig av din spaning.

EÅ: Ja, tack så mycket. Min spaning ... Jag spanade ut i Europa. Därför att en sak är ju också lite spännande med det vi är mitt uppe i, och det är ju att det inte är någonting som sker lokalt utan det här är ju någonting som vi delar med hela världen. Men en sak som vi delar med Europa det är ju att, som ni kanske minns, Macron höll ett tal i september 2017, och där han lanserade idén om Europa universitet, European universities. Och det här tog fart, och jag måste säga att kommissionen har ju jobbat med rekordfart. Det brukar gå långsamt i Bryssel, men den här gången gick det snabbt. Den första pilotomgången och utlysningen den var redan 2019, och den andra kom förra året 2020. Man gör en paus det här året, men det kommer en ny utlysningssomgång 2022. Det finns nu 41 allianser runt om i Europa, och det är ungefär 280 lärosäten som är involverade. Elva svenska lärosäten ... Nästan 30 procent av alla svenska lärosäten är faktiskt med. Vi i Sverige har den högsta andelen deltagande universitet och högskolor tillsammans med Finland som har lika stor andel. Tittar vi på antalet så är det Frankrike och Tyskland, som är i topp med 32 och 35 universitet som deltar i en någon typ av allians med European universities. Det pågår kickoffkonferenser och staff weeks runt om i Europa hela tiden

dagligen. Man ska dela kapaciteter och man ska pola ihop resurser. Vi ska stärka och förbättra attraktiva karriärvägar. Vi ska vara öppna mot omgivande samhället. Och man pratar om Open science och Open education. Läser man igenom de här alliansernas programförklaringar, så finns det inga gränser på vad vi ska göra tillsammans. Vi ska korsa språkgränser, landsgränser, disciplinära gränser. Och vi ska göra det för att adressera sociala utmaningar och åtgärda kompetensbrister i Europa. Alla pratar samarbete i joint programmes, European degrees, macro-credentials, inkluderande hållbart gränsöverskridande. Ja, det är som vi alla vore tungomålstalande i det här. Att universiteten i Europa har mottagit det här initiativet, och rent ut sagt kastat sig över det med en mycket mycket stor entusiasm. Säger man nu att redan i det här tidiga skedet är det en stor succé. Man talar om transformation. Att vi får starka communities av studenter, akademiker och professionella, så att det är ju tycker jag väldigt spännande det som sker i Europa.

Och Sverige har ju ett fantastiskt gott utgångsläge i det här. Men nyttjar vi det här utgångsläget på strategiskt och bra och smart sätt i Sverige? När det gällde Bologna processen så var vi ju med tidigt, skrev under då -99. Men jag har många gånger kallat Sverige som the Sleeping Beauty i det sammanhanget för det tog lite tid innan vi gjorde reformerna i Sverige. Det finns fantastiska möjligheter till samarbeten här inom de här nätverken. Och tillsammans med det digitala kvantsprånget, som vi nu gemensamt har gjort när pandemin slog till, så kan det hända saker och ting snabbt. Så det är med stort intresse jag ser på vad som händer på den europeiska arenan nu med European's universities. Jag skulle vilja säga att det har satt fart på universiteten inom hela Europa på ett sätt som jag inte har sett dess like tidigare. Tack, det var min spaning ute i Europa.

- KB: Tack så mycket, Eva. Det var väldigt spännande att höra, men jag tycker mig höra en liten varierande ton också om allt detta fantastiska som ska uppnås. Niklas, vad tror du om detta europeiska samarbete? Är det nyckeln till allt?
- NB: Ja, det är nog inte nyckeln till allt. Jag tänker på de senaste 12 månadernas prat om att vi i Sverige behöver bli bättre på att poola resurser, och vi lyckas inte heller. Vi har en lång väg att gå innan vi kan hjälpa till och avlasta varandra, att vi kan stötta varandra i prioriteringar och både utmaningar och möjligheter. Och en del av det ligger väl i att vi båda är konkurrenter och samverkar samtidigt. Det är någon form av coopetitionläge, där vi som lärosäte både ska se om vårt eget hus, men också konkure- och därmed konkurrera med andra. Men också samverka för att skapa nytta för sektorn. Och jag tror vi hamnar i samma problematik, tror jag lite grand, ibland i de europeiska sammanhangen att vi å ena sidan vill stärka oss själva lokalt, men ibland kanske det bästa vore att vi spred samverkan och tog in fler parter i det. Där ser jag nog den stora utmaningen att om ... om vi inte ens kan samverka inom våra regioner, inom vårt eget land och sedan på europeisk nivå. Så det kommer göra att det är sakfrågorna vi klarar av att samverka i. Kanske inte i helheten.
- KB: Tack, Niklas. Lars, vad tänker du?
- LU: Ja. Nämen, det här handlar ju om vikten av den här kontinuerliga omvärldsspaningen. Att vi ser vad som händer runt omkring oss inte bara nationellt utan internationellt. Och just det här arbetet och den senaste rapporten här Universities without Walls – A vision for 2030, som verkligen synliggör många av de aspekterna som vi pratar om här med

samverkan, öppenhet, transformation, och så vidare. Så visst måste vi ta in det här. Jag vet inte hur ... Du säger Eva att det är många universitet i Sverige som är engagerade. Det syns inte i den hela nationella debatten här. När vi pratar högskolepedagogik hur jobbar vi med det här visionsdokumentet till exempel? Hur får vi in det? Så väldigt mycket av det som sker inom EU sker där.

Vi har haft en hel del kontakter med DigCompEdu. De som jobbar med digital pedagogisk kompetens och så. Det finns arbeten som sker där, som jag tror vi behöver inte bara ta del av, men också engagera oss i. Så frågan är var vi finns som jobbar med högskolepedagogisk utveckling i det här, eller det känns som vi är någonstans i ett mellan läge och inte riktigt hanterar det här för nu ... Eva pratar om universiteten nu. Ja, men hur väl är vi inblandade i det? Det vet jag inte hur det ser ut. Men på vilken nivå förs den här diskussionen? Det här är otroligt viktigt att vi hänger med i.

KB: Ja. Eva, vad tänker du?

EÅ: Ja, jättebra det ni tar upp. Alltså, dels det här Sverige i Europa och samarbete och så vidare. Jag skulle ju säga att många gånger är vi mycket bättre på att samarbeta internationellt än nationellt. Jag tror det är fler lärosäten, som har internationella joint programmes eller joint degrees och så vidare, med lärosäten som ligger utanför Sveriges gränser än innanför Sveriges gränser. Och där finns ju en hel del och jobba och fundera över. Och sedan det här som då Lars tar upp var finns ja högskolepedagogik och så vidare i detta. Men här ska jag säga. Det här sker inte i Bryssel. Det här sker i hela Europa. Det är en stor andel av Europas lärosäten som med mycket stor entusiasm driver framåt i det här. Och det är relativt många svenska universitet som är med i det här. Men diskussionen förs ju inom allianserna eller mellan allianserna. Det finns inte ännu en ordentlig svensk dialog och samtal kring detta. För vad är det som händer? Hur tycker vi en European degree ska se ut? Macro credentials, vad är det för någonting? Får vi in fristående kurser i detta och vårt tänk kring livslångt lärande, eller är det något helt annat än hur vi tänker kring livslångt lärande i Sverige? Jag menar ju som så att vi egentligen är ganska duktiga på det i och med att vi har ett väldigt flexibelt högskolesystem. Men diskussionen och dialogen har inte varit tydlig på nationell nivå. Och jag har fått frågan hur kan det komma sig att Sverige har varit så framgångsrika, vad har man gjort för nationell satsning. Alltså, ingen över huvud taget. Det kanske var det som gjorde det att vi fick jobba var och en chef (skratt) för sig ifall man ska vara lite raljant. Men det händer otroligt mycket. Och när jag lyssnar på konferenser nu runt om i Europa, så är det hela tiden exempel från European universities och samarbeten som tas upp som är jättespännande och innovativa. Så här måste lärosätena komma in, vare sig man är med i en allians eller inte. För jag tror att det här kommer att bli mycket större än vad vi tror och anar i dag.

KB: För mig låter det lite grand som att det som händer inom de olika allianserna oavsett om det är på nationell eller internationell basis, det kan vara fantastiskt och jättebra. Men det vi har ett stort problem med är hur ska vi skapa forum eller arenor där saker och ting kan delas. Därför att jag känner själv till många olika högskolepedagogiska utvecklingsenheter som är involverade i de här programmen. Men det finns väldigt lite möjlighet att dela med sig nationellt av de här erfarenheterna, om man inte känner till vad som händer att: jaha ni också är involverad tillsammans med de lärosätena. Så någonstans ser vi ju ett väldigt stort behov av den här paraplyarenan på nationell basis för delande. Och frågan är var ska det ske? Och jag vet att Niklas du har väl varit inne en hel del på

sådana frågor tidigare. Vad tänker du om det? Vad skulle vara möjligt nationellt kring de här lärdomarna, som vi gör från samverkan med europeiska lärosäten till exempel?

NB: Jomen, jag ser väl ett antal olika arenor som vi skulle behöva jobba med. Men en viktig del är väl just att inte ha några exkluderande arenor utan jobba med transperans när man har öppenhet nationellt. Och där tror jag vi behöver jobba på många olika plan. Vi har arenor i dag som ofta är ganska slutna kring en viss grupp av personer. Vi har Swednet för pedagogiska utvecklare, ITHU för dem som jobbar med pedagogisk utveckling mot digitalt, allt från IKT-pedagoger till pedagogiska utvecklare. Men det är fortfarande så att man bildar kluster kring sakfrågor, snarare än att vi tittar på helheten och ser: finns det arenor som behövs där både lärare och rektorer egentligen möts oftare? Det är en del av utmaningen tror jag. Sedan tror jag också att man kan skära på en annan ledd om man pratar om att man kan skära limpor på många ledder, så finns det den här ledden att vi har i bland ... I vissa ämnen finns ju ämnesföreningar som FEKIS lärar- /läk- Ja, det finns flera. Och de i sig kan ju också vara en sådan här arena där vi behöver? föra in pedagogisk utveckling i. Att vi kanske behöver vara mer aktiva på sådana arenor också.

KB: Mmm, Eva.

EÅ: Ja, jag tror en hämsko för oss i Sverige det är att vi har separerat ... Alltså, vi skiljer väldigt mycket på nationellt och internationellt. Och internationellt det tänker vi ja det är mobilitet eller något sådant. Men internationaliseringen i dag är något som genomsyrar allt och alla på högskolor och universitet, så att det är ju inte någonting som kontoret där borta sköter så kan jag inte bry mig om det. Utan faktiskt att alla måste få en förförståelse för att all verksamhet är internationaliserad och talar om en integrerad internationalisering på ett helt annat sätt. För det som sker här nu är ju verkligen att sy i hop olika processer: antagningsprocesser, karriärsystem och så vidare. Gemensamma ledarskapsutbildningar om man pratar på korsen och tvärsen i det hela. Och då måste vi ju tänka om och i synnerhet ... Sverige är ett litet land. Och när man bor i ett litet land så är omvärlden väldigt stor. Och det måste vi plocka in tydligare och jobba mer integrerat med internationella frågor så att de nu faktiskt får genomsyra hela verksamheten, pedagogisk utveckling och allt annat.

KB: Tack så jättemycket. Jag tror att vi ska gå vidare till den sista spaningen, och Niklas du får därmed ordet.

NB: Tack. Ja, min spaning tar sig också en start i pandemin. Och jag tänkte att jag skulle problematisera lite grann kring just samverkan, öppenhet och delande. Samverkan har ju varit intressantare än någonsin förut under pandemin, där många lärosäten har velat kliva in i samverkan och delning på ett sätt man inte kanske har gjort tidigare och det är väl ... Det grundas mycket i att vi har stått helt plötsligt inför gemensamma utmaningar, där vi har kunnat lagt konkurrenssituationen åt sidan, och vi har velat lösa samma utmaningar. Och det ser jag ju har tagit fart i att vi nu diskuterar att skapa kurser mer tillsammans. Vi ser många många fler nya små initiativ som går över gränserna över våra gamla lärosäten. Men även innan pandemin, så hade vi ju ganska mycket av samverkansinitiativ både inom pedagogisk utveckling och mellan lärosäten, men också mot andra aktörer utanför vår sektor som arbetsintegrerat lärande och så vidare. Det ska man komma ihåg att det här är kanske bara en liten pushning för att vi har fått ett ökat tryck på att vi ska samverka.

När det kommer till öppenhet så tänker jag att jamen vi har ju ... Vi kan ju se att det finns politiska incitament och strategiska incitament, som gör att vi vill ha fler öppna kurser och även öppna läroresurser. Och det är en liten skillnad mellan de här två. Att de öppna kurserna, där finns det ju mer ett fokus på att få in fler i högre utbildning på olika sätt. Det livslånga lärande och utbildning för alla är väl två viktiga politiska mål. Och det ser vi exempel på där man som lärosäte slutar konkurrera i det öppna och börja samverka och skapa gemensamma saker. Det där tycker jag nog blir spännande och se om vi kan fortsätta ha en sådan trend att vi får fler öppna kurser som skapas i samverkan för det har ju funnits någon form av rörelse att vi ska ... Politiskt har det framför allt funnits ett tryck på att vi ska skapa öppna kurser och öppen utbildning, men däremot har vi inte kanske sett lika stort tryck på att skapa öppna läroresurser. Och där ser jag nog det stora att när läroresurser, de här små resurserna som skapas av enskilda lärare, kanske framför allt har drivits av eldsjälarna. Och där vi som lärosäten kanske inte alltid har varit duktiga på att stötta varken användningen av dem eller skapandet av dem. Och det tror jag det beror lite grann på kulturen inom högre utbildning. Att vi inom akademien är vana att få ett erkännande i det vi publicerar. När vi forskar, publicerar artiklar, så får vi folk som refererar oss och det blir ett direkt erkännande av det du har åstadkommit och bidragit med. Medan öppna läroresurser har den omvända logiken. Det finns inget erkännande i att hundratals lärare väljer att använda just mitt material. Och det är någonting vi skulle kunna jobba med att se om vi kan hitta en lösning på att faktiskt bli bättre på att erkänna dem vi använder. Också låta dem veta att jag uppskattar ditt material genom att använda det.

Och det ligger ju nära till delandet. För delandet skulle kunna vara lite grann främmande för många lärare inom dagens högre utbildning, ändå i alla fall före pandemin. Man vill helst använda det material man själv har skapat, för det finns en tradition och en förväntan, kanske man ska säga, i det gamla att man ska visa sin kunnighet i skapandet av material i föreläsningen i sig. Och då kan det vara så att man också överger en del av sin status lite grann när man väljer att använda filmer som andra har gjort som förklarar det man själv mycket väl kan förklara. Där tror jag det handlar om ett kulturskifte. Så det är både ett paradigmskifte och ett kulturskifte i ett, att kunna vara beredd på att säga jomen det här kan jag. Men vi är många fler som kan det och tillsammans gör vi det här bättre. Och där ser jag väl att vi som högskolepedagogiska avdelningar och enheter runt om i landet behöver vara bättre på att stötta och erbjuda lärare stöd i att använda läroresurser, att skapa läroresurser. Men det krävs också mycket mod i det här. Och det har vi sett många exempel på under pandemin, tycker jag. När många lärare har klivit fram och berättat om vad de har vågat testa, och vad som inte har blivit helt bra, och bett om råd om hur vi kan bli bättre. Och det bryter ju väldigt mycket mot den akademiska traditionen. Det här är väldigt spännande och tänka på för det är inte så vanligt att vi ser artiklar publicerade som handlar om de misslyckade försöken. Vi ser ju mest artiklar som publiceras om det lyckade. Och inom undervisning kan det ju vara så vi lär oss mer genom att berätta om vad vi inte lyckades med, och därmed kan vi få hjälp med att komma vidare och hjälpa andra vidare. Och vad gäller just det digitala, så ser jag väl att den digitala självtilliten vi har tagit språng där som blivit framtvungen i pandemin, men också för att de insåg att det var viktigt för dem själva. Där tror jag det var en helt ny bas att stå på inför framtida utveckling. Med det digitala kommer ju möjligheten att dela och samverka mycket lättare.

KB: Toppen. Tack, Niklas. Spännande med behov av paradigm- och kulturskifte som du pekar på. Eva, du har synpunkter på detta.

- EÅ: Ja. Jättespännande spaning den Niklas ... Jag tycker det låter väldigt spännande det här med att reflektera över jamen din pedagogiska gärning och då sprida impact. Och varför skulle vi vara så hämmade där? För det är ju det som forskningen går ut på. Och det är ju faktiskt så meriterna mäts, hur anta- då publikationerna, citeringsindex och så vidare. Tänk ifall vi faktiskt är på väg att hitta ett likvärdigt instrument för och mäta pedagogisk skicklighet och tyngd och vad är din impact som lärare och kollega i din pedagogiska gärning. Jamen, jag tyckte det var jättespännande och inspirerande. Tänk i fall det är dit vi är på väg.
- KB: Jag tror nog att vi kan vara det. Jag har själv erfarenheter från Stockholms universitet, men det har varit väldigt trögt hittills, där vi använder en plattform som finns på biblioteket, där man kan just ladda upp digitala resurser som man har skapat för sin undervisning. Till exempel om någon har gjort en föreläsning i vetenskapsteori eller kvalitativa metoder eller så som förklarar det på ett superbra sätt för studenter. Tillsammans med kanske övningar, så kan man lägga upp det där så att det finns möjlighet för andra att faktiskt citera den här resursen. När de själva sedan kanske använder hela eller delar av resursen. Men det bygger ju på att väldigt många använder det, och det som skulle behövas är ju kanske i så fall en incitamentsstruktur kring detta.
- EÅ: Mmm. Ja, men tänk ifall vi börjar mäta ett h-index för pedagogisk samverkan och delande och så vidare. Det blir ju en incitamentsstruktur som heter duga ifall det blir avgörande för din lönesättning, din befordran eller när du ska anställas någonstans. Jag tyckte det här var kul. Spännande.
- KB: Mmm, Niklas?
- NB: Jomen, jag håller med dig. Det är jättespännande att tänka på det. Vi har redan färdiga strukturer för en hel del av det här. Vi skulle kunna nyttja ORCID som identitetsbärare på de resurser som skapas. Och det finns Creative Commons- licensering som är väldigt bra som är väldigt tydliga med vad får jag göra, vad får jag återanvända, får jag förändra så länge jag delar lika som jag har gjort, och får jag till och med inspireras av och så vidare. Och den tycker jag att vi borde jobba mycket mer aktivt med. Där ser jag nog en brist i svenska utbildningar att vi ligger ganska lågt med spridandet av möjligheterna kring Creative Commons. För den typen av licensiering skulle kunna göra det ännu lättare för var och en att veta hur man får använda material så att ... Mycket finns men vi har inte jobbat med det som en gemensam strategisk fråga tror jag.
- KB: Samtidigt så är ju både ... Alltså, det här bygger ju också på ett individfokuserat sätt av meritering. Och jag tänker att det står lite i kontrast mot det som du var inne på Lars tidigare med strävan efter en mer kollaborativ och kultur kring det kollaborativa samarbets- och samverkansarbetet. Eller är det så? Står de mot varandra? Vad tänker du, Lasse?
- LU: Nämen, vi lever ju och har levt länge i en akademisk kultur som har varit fokus väldigt mycket på individ och egna meriterandet och så vidare. Och jag tycker alla de här tre begreppen som vi pratar om samverkan, öppenhet och delning hänger så väl ihop och behövs alla tre tillsammans, men att jobba med dem det kräver väldigt mycket ... Niklas var inne på mod, och det kräver en tillit till både sig själv och till andra. Att det här med att ... Ska vi verkligen ta det här begreppen på allvar så kräver det att jag också släpper

kontroll på något plan, och vi kanske inte riktigt är vana att göra det. Vi jämför oss ofta, inte minst i akademien på något sätt att det finns saker vi hela tiden måste jämföra oss med.

Och just det här med delandekultur som jag tycker har funnits bara sista åren. Inte bara det här året men även innan. Hur skapar vi det i lärargrupper där läraruppdraget många gånger tolkas som väldigt individuellt? Det är jag i min kurs med mina studenter. Men varför organiserar vi utbildning över huvud taget på det sättet? ... Om det kommer till högskolepedagogisk på något sätt meritering den delen ... Hur syns det här tre begreppen i till exempel i rekommendationer? Hur lyfts de fram om vi verkligen tror på att det här är centrala delar i en högskolepedagogisk kompetens? Det står någonting, tror jag, om det här va att man ska samverka med lärare. Men det finns ingen tydlig mer-värdering i pedagogiska portföljer kring att jamen jag kan se att du gör det här. Du är bra på det här själv och gör så. Men hur fasen jobbar du i team med det här? Hur jobbar du med dina kollegor med det här? Alltså, hur ... Vi måste synliggöra de värdena som ligger i de här tre begreppen på olika sätt och problematisera det tror jag.

KB: Jag tycker att vi har varit inne på väldigt spännande frågor. Alltifrån vad pandemin har lett till i fråga om vår villighet att faktiskt jobba med förändring av både undervisning, möjligheten att samarbeta och samverka, dela med oss av både kanske medgång och motgång, och då frågan om de internationella frågorna och hur vi samverkar nationellt och internationellt. Och riskerna som finns med att vi håller saker inom våra nätverk som vi har i stället för att hitta arenor för utbyte mellan dem. Och slutligen det som du nu tar upp Niklas med de olika begreppen, och hur vi behöver jobba kanske med ett kultur- och paradigmskifte.

Så för att avsluta nu så tänker jag ställa frågan om hur ska vi då både utifrån högskolepedagogiskt enhetsperspektiv och universitetsperspektiv kunna sträva mot en högre grad av samverkan, öppenhet och delande? Vem vill börja? Eva, vill börja.

EÅ: Jag får gå tillbaka till min egen spaning här att ... Jag tror ju att det är otroligt viktigt att man jobbar med dem här strategiska projekten som nu sker på en internationell arena, så att man inte låser sig inom Sverige. Utan mycket kommer att ske i samverkan med andra. Och frågan då är ju den andra delen hur kan universiteten underlätta. Här skulle jag vilja lyfta blicken till nationell nivå. Som jag sa tidigare det är många gånger lättare att göra ett gemensamt program med ett lärosäte utanför Sveriges gränser än innan. Vi behöver ökad rådighet på svenska lärosäten för att kunna ha en närmare samverkan. Den är knepig i dag och de hinderna måste undanröjas.

KB: Tack, Eva. Niklas.

NB: Jamen, jag hakar väl på lite grann där att ... När det kommer till vad universiteten behöver göra så tänker jag att jamen, dels är det erkänna varandras bidrag. Att man kan se nytta av att många olika parter bidrar, men också kanske sträva efter att ha samverkan som är mer inkluderande och öppen. Vi har en tendens att vi sluter oss samman i en samverkan som blir väldigt vi som är tillsammans, och då exkluderar man alla andra. En kanske högre grad av transparens. Där man även när man har ett samarbete mellan tre lärosäten kanske man inkludera andra att bolla om hur det här samverkansprojektet kan fortsätta utvecklas framåt. Jag tänker just i europeiska sammanhang kan det ju vara så att de lärosäten som inte ingår på den arenan inkluderas i dialoger här hemma om hur det här

kan bli bra för alla, så att alla kan vara med och bidra. Det ser jag nog som en del av vad universiteten kan göra. Det som har varit uppenbart under pandemin är att vi saknar någon som samordnar eller sköter samordningen av samverkan. Så det är ingen som har uppdraget att utveckla det och leda det. Och det gör ju att vi gör det ganska ad hoc. Sedan om jag tittar på vad vi som högskolepedagogiska avdelningar kan vara, så tror jag att vi kan vara ett stöd till många. Inte bara lärare utan lärosätet i sig. Och visa vägen genom att själv gå före lite grann och vara modiga att bjuda in till samarbeten, som kanske utmanar och är lite nya i sitt sätt på många olika sätt.

KB: Tack, Niklas. Lars, du är sist ut.

LU: Nämen, på något sätt om vi ändå startar i det som har hänt här, som har öppnat upp väldigt mycket av det här, och att fortsätta på den inslagna vägen. Vi konstaterar vi jobbar mycket i nätverk och vi behöver också samverka mellan nätverk för att inte hela tiden jobbar i stuprör. Jag tycker att det är någonting jag upplevt under många år att man helt plötsligt upptäcker ett stuprör som jobbar med samma sak, men i helt annat område. Så hur synliggör vi det här? Och just det här med att bryta perspektiv, nationellt, internationellt mellan olika nätverk, olika intressegrupper handlar ju om att få den här variationen och olikheten i perspektiv, vilket gör att man synliggör dels för sig själv vad man kan, och var man är, och kan dela det på många olika sätt. Men jag tror vi måste jobba om vi tänker oss som pedagogiska utvecklare, pedagogiska utvecklingsenheter. Hur förfinar vi det här jobbet vi har med att jobba med individgrupp och systemnivå på strategiskt sätt? Varje individ, varje enskild lärare, har ett eget ansvar att jobba med sitt eget livslånga lärande. Hur främjar vi det och hur synliggör vi det? Vilka incitament finns i det? Det ligger väl i det här med pedagogisk meritering på något sätt men ... Och hur jobbar vi med gruppnivå och systemnivå? Hur får vi ihop de här nivåerna? Jag tycker det finns många gånger ett glapp i det här. Där ligger ju en utmaning att försöka tänka strategiskt, vilket är att få med alla de nivåerna i en viss riktning. Och vi har väldigt mycket som pekar ut riktningen i dag. Så hur får vi hop det? Jag har inga konkreta ... Vi måste (skratt) Ja, det finns många sätt att jobba med det tror jag. Vi måste vara medvetna om den komplexiteten i det vi jobbar med.

KB: Tack så mycket, Lars. Och tack till er alla tre, Eva Åkesson, Niklas Brinkfeldt och Lars Uhlin, för era fantastiska bidrag och spaningar som har lett till spännande diskussioner. Med det här så tänker jag att vi säger tack och hej för att ni har lyssnat på den högskolepedagogiska spaningspodden.